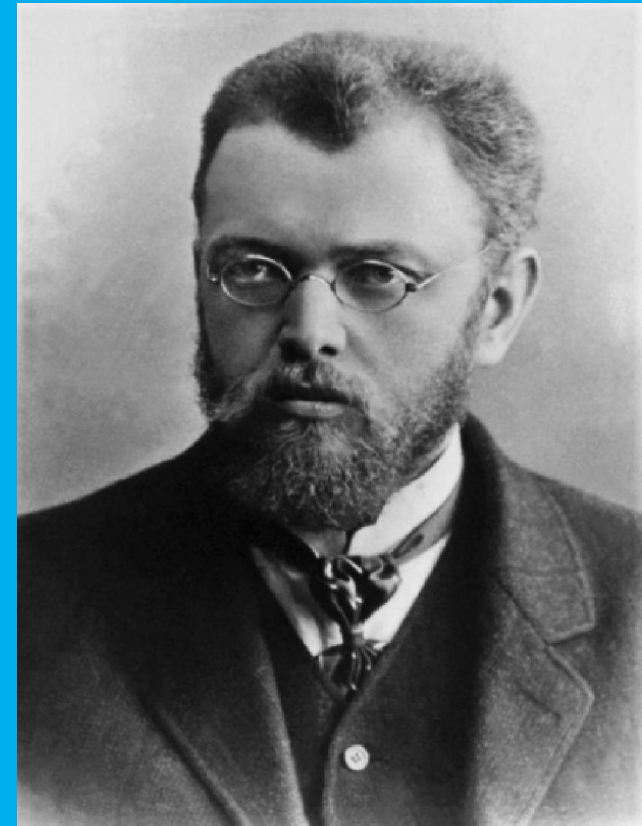


ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ



збірник матеріалів
VI Міжнародної науково-практичної конференції

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра релігієзнавства



ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра релігієзнавства

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ

матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2024 р.

Київ – 2024

КИЇВСЬКІ ДОБРОЧИННІ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ УЧНЯМ І СТУДЕНТАМ (ДРУГА ПОЛ. ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

Традиції благодійності протягом тривалого часу формувалися під впливом держави, церкви, на громадських засадах і приватній ініціативі.

Протягом другої половини ХІХ – початку ХХ ст. чітко вимальовується тенденція залучення широких кіл громадськості до вирішення проблеми допомоги найменш захищених верств населення. Пробуджене прагнення до створення громадських організацій стало однією з найбільш дивовижних особливостей тогочасного суспільства.

У другій половині ХІХ – на початку ХХ століття Київ був одним з найбільших благодійних центрів, що було історично обумовлено та мало глибоке коріння. З давнього часу Київ славився благодіяннями своїх заможних громадян, які щедро ділилися з містом та безкорисливо з ближніми, тут панувала особлива атмосфера доброчинності та меценатства. “Місто наше, спрадавна уславлене чеснотами святих угодників, які в ньому спочивають, завжди було годувальником бідних, немічних і скалічених, які сходилися звідусіль до воріт святих храмів і обителі. Християнська любов до ближнього завжди здійснювалася у ньому щедро” [1, арк. 3].

В одному з видань кінця ХІХ ст. зазначалося, що благодійність зосереджувалася переважно у великих містах, де було чимало діячів доброчинності та меценатства [4, с. 4.].

Яскравим репрезентантом київської благодійності другої половини ХІХ – початку ХХ ст. були доброчинні товариства. Діяльність їх диктувалася прагненням усунути небезпеку для суспільства від наявності нужденного населення. Філантропічні спілки поділялися на декілька груп.

Однією з таких груп були добродійні спілки для допомоги учням і студентам. Деякі дослідники торкалися у своїх розвідках зазначеної теми, в тому числі й автор даного матеріалу.

Форми підтримки товариствами допомоги учням гімназій та нижчих шкіл включали оплату навчання та помешкань для незаможних вихованців, забезпечення посібниками, одягом, взуттям, разову грошову допомогу. Іноді практикувалися безкоштовні сніданки для нужденних дітей, репетиторські заняття, екіпірування випускників усім необхідним перед вступом до вищих навчальних закладів.

Представники відомої родини Терещенків були почесними попечителями київських гімназій, підтримували матеріально.

М. Грушевський виділив спадок батька до загальної суми для будівництва будівлі міських училищ на вул. Кирилівській, 164. Фасад і оздоблення виконали за проектом одного з основоположників українського архітектурного стилю В. Кричевського.

Доброчинні спілки допомоги студентству сплачували за навчання,

за оренду житла, лікування, викуп закладених речей, надавали грошову допомогу, одяг, взуття, книжки.

Серед філантропічних спілок з підтримки студентської молоді особливе місце посідало економічне товариство студентів-медиків Київського університету. У структурі громади були фонди грошових позик, позик обідами, молочарня, крамниця, їдальня [3, арк.1]. Кожен член товариства, що мав повний пай, мав право скористатися послугами фонду позик. Кошти товариства формувалися з членських внесків, повернених позик, пайового капіталу, надходжень від установ і приватних осіб, прибутку від торговельних закладів тощо [2, арк. 1].

В Києві у другій пол. XIX на початку XX ст. діяли такі товариства зазначеного напрямку: Богоявленське братство допомоги нужденним студентам Київської духовної академії, Опікунство нужденних вихованців Київської духовної семінарії, Товариство допомоги нужденним вихованцям Києво-Подільського духовного училища, Товариство допомоги нужденним вихованкам 2-го Київського жіночого духовного училища, Товариство швидкої допомоги нужденним студентам вищих навчальних закладів Києва, Товариство допомоги студентам Київського університету, Економічне товариство студентів-медиків Київського університету, Товариство допомоги нужденним студентам Київського політехнічного інституту, Товариство допомоги нужденним студентам Київського комерційного інституту, Товариство допомоги бідним слухачкам Вищих жіночих курсів, Товариство допомоги нужденним вихованцям Києво-Подільського духовного училища, Товариство допомоги нужденним вихованкам 2-го Київського жіночого духовного училища, Товариство допомоги нужденним учням київських міських училищ, Товариство допомоги нужденним учням міського двокласного училища, Товариство допомоги нужденним учням 1-го комерційного училища, Товариство допомоги нужденним учням 2-го комерційного училища, Товариство допомоги нужденним учням комерційного училища Л.Н Володкевич, Товариство групи викладачів для допомоги нужденним учням комерційного училища, Товариство допомоги нужденним учням 1-го реального училища, Товариство допомоги нужденним учням 2-го реального училища, Товариство допомоги нужденним учням реального училища св. Катерини, Товариство допомоги нужденним учням Київської земської фельдшерсько-акушерської школи, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 1-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 2-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 3-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 4-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 5-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 6-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним учням 7-ї гімназії, Товариство допомоги нужденним ученицям Київської Фундуклеївської жіночої гімназії, Товариство допомоги нужденним ученицям Києво-Подільської гімназії, Товариство допомоги нужденним ученицям жіночої гімназії, Товариство допомоги нужденним ученицям жіночої гімназії

ім. св. Ольги, Товариство допомоги нужденним учням навчальних закладів Товариства поширення комерційної освіти, Товариство допомоги учням – дітям працівників Південно-Західної залізниці, Товариство допомоги учням – дітям службовців у спадкоємців І.М. Терещенка, Товариство допомоги учням двокласного училища ім. С.І. Бродського, Товариство допомоги нужденним слухачам київських технічних курсів, Товариство допомоги нужденним учням і ученицям чоловічої і жіночої гімназій М.А і М. Ф. Стельмашенко, Товариство допомоги ученицям і учням зуболікарської школи Бланка, Товариство допомоги нужденним учням зуболікарської школи лікарів Л. Головчинера, С. Лур'є і зубного лікаря З. Головчинера [5, с. 87-89].

Загалом Київ мав досить розгалужену мережу органів державної, церковної, громадської опіки та благодійних товариств. Відзначимо головну організаторську та централізаторську роль окремих подвижників, які своїми внесками та особистою участю сприяли створенню та ефективній діяльності добродійних спілок.

Проблема діяльності благодійних товариств є широкою та різнобічною, тому подальше її вивчення, зокрема й щодо громад окресленого спрямування, чекає своїх дослідників.

Діяльність благодійних товариств стала яскравим проявом громадської самодіяльності та соціальної творчості на високоморальних засадах милосердя та гуманізму.

Література:

1. Державний архів м. Києва, ф. 242, оп. 1, спр. 1.
2. Державний архів м. Києва, ф. 307, оп. 1, спр. 9.
3. Державний архів м. Києва, ф. 307, оп. 1, спр. 25.
4. Сборник сведений по общественной благотворительности. – СПб., 1880. – Т. 1. – Предисловие.
5. Ступак Ф. Я. Благодійні товариства Києва. – К., Хрещатик, 1998. – 208 с.